

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
MODERNIOJI RYTŲ IR VIDURIO EUROPOS LITERATŪRA	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Inga Vidugirytė-Pakerienė Kitas (-i):	Literatūros, kultūros ir vertimo tyrimų institutas, Lyginamųjų literatūros studijų centras

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
BA	Privalomasis (Lietuvių filologija: kultūros ir medijų studijos) / Pasirenkamasis (individualiosios studijos)

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė / Mišraus mokymo(si)	Rudens semestras	Lietuvių k.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas
Dalyko tikslas – skaitant tekstus susipažinti su XX–XXI a. Rytų ir Vidurio Europos literatūra, neatitraukiant jos nuo istorinių kultūrinių kontekstų ir atskiresnį dėmesį skiriant jų vidinėms sąsajoms bei analogijoms su Lietuvos literatūra; išplėsti lituanistinių studijų lauką, gilinti literatūros ir kultūros pažintinius interesus, stiprinti literatūrų lyginimo kompetencijas, tarpdisciplininio tyrimo įgūdžius; atkreipti dėmesį į naujausius vertimus į lietuvių kalbą, į svarbesnes kultūrinės recepcijas; ugdyti kitos kalbos literatūros estetinės vertės jutimą ir suvokimą, plėsti literatūrinių sąvokų žodyną ir konceptualių literatūros tyrimų lauko pažinimą.

Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Skaitydami ir lygindami tekstus įgis žinių apie XX–XXI a. Rytų ir Vidurio Europos literatūrą (svarbiausius autorius, kūrinius, sroves, socialinius ir ideologinius aspektus), jų kontaktus ir paraleles bei mokės jas taikyti siekiant gilesnio lietuvių literatūros ir kultūros suvokimo.	Probleminis dėstymas, įtraukianti paskaita, kūrinių skaitymas, aptarimas, analizė, diskusija, minčių lietus.	Aktyvus dalyvavimas seminarų diskusijose; pasirinkto šiuolaikinės literatūros kūrinio pristatymas; egzaminas: žinių patikros testas.
Gebės analizuoti, interpretuoti, lyginti ir vertinti skirtingų nacionalinių literatūrų reiškinius platesniame tarpkultūriniame ir istoriniame kontekste; gebės atpažinti literatūros plečiančias tendencijas (atvirumą, kultūrinės atminties gilumą ir visapusiškumą) ir kultūros laukus	Probleminis dėstymas, įtraukianti paskaita, kūrinių skaitymas, aptarimas, analizė, diskusija, minčių lietus.	

siaurinančius tendencingumus (tautinį uždaramą, <i>kito</i> svetimumą); gebės vartoti tinkamą terminiją ir taikyti tinkamus metodus.		
Gebės kelti probleminius klausimus, dalyvauti diskusijose, argumentuoti savo nuomonę, generuoti idėjas, siūlyti naujus, originalius, netradicinius problemų sprendimus; gebės būti atviri naujovėms ir kaitai, laisvas nuo stereotipų.	Savarankiškas lietuvių literatūros ir Rytų ar Vidurio Europos modernių tekstų lyginamosios temos formulavimas, jos problematikos argumentavimas ir pristatymas.	Temos pristatymas ir argumentavimas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Įvadas. Postkolonijinė ir postimperinė kultūros perspektyva. Vidurio ir Rytų Europos politinis ir kultūrinis žemėlapis, Lietuvos vieta jame. Santykio su buvusia imperija / Rusija ir jos kultūra svarstymai (Cz. Miłosz, M. Kundera, T. Venclova).	2						2		
2. XIX a. pab. – XX a. pradžios modernizmas, atskirų nacionalinių literatūrų paralelės, analogijos, kontrastai. 2.1. XX a. pradžios dramaturgija: A. Čechovo „Žuvėdra“, Lesios Ukrainkos „Girių giesmė“. 2.2. Meilės ir lyčių santykių filosofija „Jaunosios Lenkijos“ judėjime (S. Przybyszewski) ir rusų simbolizme (Vl. Solovjovas, A. Blokas). Moterų poezijos atsakas vyriškiems mitams: Annos Achmatovos daiktiškas (žemiškas) lyčių santykių dramatismas, išlaisvėjusios Lesios Ukrainkos ir Marinos Cvetajevos lyrinės subjektės.	3		2				5	7	Skaitiniai: A. Čechovas, „Žuvėdra“, Lesia Ukrainka „Girių giesmė“. Dramos skaitomos lyginant jų stilistiką ir problematiką.
3. 1917 m. revoliucijos ir jos pasekmių refleksija rusų ir lenkų literatūroje: tekstų skaitymas ir lyginamoji analizė. 3.1. A. Bloko pranašystės („Dvylika“, „Skitai“) ir Cz. Miłoszo „Rusija“. 3.2. Lenkų „katastrofizmas“: Vilniaus poetai „katastrofistai“; S. I. Witkiewicz-Witkacy'o kūryba. 3.3. Kalbos katastrofa A. Platonovo apysakoje <i>Duobė</i> . 3.4. Naujo žmogaus gimimas: M. Zoščenkos apsakymai apie „gerbiamąjį pilietį“.	2		2				4	7	Temos skaitiniai: Platonovo <i>Duobė</i> , Cz. Miłoszo <i>Gimtosios Europos</i> sk. „Rusija“
4. Eksperimentų literatūra ir formos ieškojimai istorinių katastrofų šešėlyje: tekstų skaitymas ir lyginamoji analizė. 4.1. W. Gombroviciaus kūryba dialogo filosofijos kontekste.	2		2				4	8	Temos skaitiniai: W. Gombrowicz, „Ivona, Burgundo kunigaikštaitė“; dėstytojos

4.2. Br. Schulz „Cinamoninės krautuvės“ modernistinės mitopoetikos kontekste. 4.3. Naujoji realybė ir naujasis menas OBERIU judėjime: D. Charmsio kūryba ir jos reikšmė Lietuvos teatrui.									parinktos Br. Schulzo <i>Cinamoninės krautuvės</i> ; D. Charmsio <i>Senė</i> .	
5. XX a. istorinis absurdas ir jo komiškoji bei fantastiškoji interpretacija: 5.1. K. Čapeko romanas „Karas su salamandromis“ distopijos kontekste, žaidimas tikrove per medijų prizmę. 5.2. M. Bulgakovo Maskvos mitas ir romanas „Meistras ir Margarita“.	2		2					4	7	Temos skaitiniai: M. Bulgakovo „Meistro ir Margaritos“ bei K. Čapeko romano fragmentai.
6. (Kultūros) atmintis ir literatūra: 6.1. „Semantinė“ akmeistų poezija (A. Achmatova, O. Mandelštamas), reikšmių tinklai, imperija ir kultūra. Josifo Brodskio poezija. 6.2. M. Stepanovos romanas <i>Atminčiai atminti</i> .	2		2					4	7	Temos skaitiniai: Stepanovos romanas <i>Atminčiai atminti</i> , ištraukos.
7. 7–9 dešimtmečių neoficialioji <i>underground</i> ’o literatūra – parabolės ir performansai: 7.1. Maskvos menininkai konceptualistai, soc-artas ir VI. Sorokino literatūrinė kūryba. 7.2. Rusų literatūros šventpaikšis: Ven. Jerofejevo apysaka <i>Maskva – Petuškai</i> . 7.3. Bohumilo Hrabalo kūryba – literatūros ir kino sąveika.	2		3					5	8	Temos skaitiniai: Jerofejevo <i>Maskva – Petuškai</i> , B. Hrabalo novelės.
8. XX a. 10-o dešimtmečio debiutai: 8.1. Moterų prozos proveržis: rusių L. Petruševskajos, L. Ulickajos, ukrainietės O. Zabužko romanai. 8.2. Postmodernizmo profiliai: ukrainiečio J. Andruchovičiaus ir ruso V. Pelevino kūryba. 8.3. Anarchizmo ideologija ir bitnikų poetika ukrainiečio S. Žadano kūryboje.	6		6					12	22	L. Ulickajos apysaka <i>Sonečka</i> , L. Petruševskajos <i>Mus pavogė</i> , O. Zabužko <i>Ukrainietiško sekso lauko tyrimai</i> , J. Andruchovičiaus ir V. Pelevino postmodernistinės estetikos lyginimas. S. Žadano poezija ir proza.
9. Šiuolaikinė Vidurio ir Rytų Europos literatūra – kurso kartojimas: pasirinktų stambios apimties kūrinių pristatymai.			5					5	10	Pasirinkto iš dėstytojos pasiūlyto sąrašo autoriaus kūrinio pristatymas ir probleminis aptarimas (15-20 min.).
10. Savarankiškų analitinių komparatyvinių temų pristatymai ir pagrindimai.			3					3	6	Temos formulavimas, pristatymas, diskusija (10 min.).
Iš viso	21		27					48	82	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai							
-----------------------------	---------------------	----------------------------	-----------------------------	--	--	--	--	--	--	--

Egzaminas, vertinimas kaupiamasis: Uždarų klausimų testas iš paskaitų, seminarų ir privalomų skaitinių medžiagos, kuri patalpinta e-mokymų aplinkoje.	30%	Sesijos metu	Testo vertinimas: Vertina sistema pagal teisingai atsakytų klausimų kiekį. Privalomais skaitiniais laikomi tie tekstai, kurie buvo skaitomi seminarams ir per juos aptarinėjami. Kiti privalomos literatūros sąrašo tekstai yra privalomai pasirenkami (1 iš sąrašo).
Komparatyvinės temos / idėjos formulavimas ir pristatymas (30%). Pasirinkto kūrinio perskaitymas kurso problematikos kontekste ir pristatymas (20%).	50%	Semestro metu	Kurso paskaitose ir seminaruose studentai skatinami lyginti lietuvių ir Vidurio bei Rytų Europos literatūrų procesus bei reiškinius, savarankiškai ieškoti paralelių ir jų paaiškinimų. 6 studentų savarankiško darbo valandų yra skiriamos tam, kad jie apgalvotų ir pasiūlytų temą iš lietuvių ir/ ar Vidurio ar Rytų Europos literatūrinių paralelių bei motyvuotų jos problematiką 15 minučių pristatyme. Pristatymas vertinamas puikiai ir labai gerai (9-10), jeigu studentas/-ė išvelgia originalų literatūrų kontaktų ar analogijų reiškinį, argumentuoja jo pasirinkimą, adekvačiai istoriniam ir kultūriniam kontekstui analizuoja ir interpretuoja tekstus ir prieina prie logiškų, aiškiai suformuluotų išvadų. Pristatymas vertinamas gerai (8), jei studentas/-ė pasirenka tinkamą temą ir ją argumentuoja, tačiau analizei, interpretacijai bei išvadoms trūksta išbaigtumo. Pristatymas vertinama vidutiniškai (7), jei pasirinktas literatūros reiškinys atsitiktinis, analizė padrika, neparemta literatūros ir kultūros kontekstais, nesiekia aiškių išvadų. Pristatymas vertinamas patenkinamai ar silpnai (5-6), jeigu jis deklaratyvus, analitinė dalis menka, išvados nepagrįstos. Knygos pristatymui galioja tie patys vertinimo principai, kaip ir komparatyvinės temos pristatymui.
Dalyvavimas seminaruose, skaitinių pristatymų moderavimas (10%), įsitraukimas į diskusijas (10%).	20%	Semestro metu	Dalyvavimas diskusijoje, aptarime, idėjų lietuje seminarų metu žymimas nuolat. Privaloma būti lankius bent 50% seminarų.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Czesław Miłosz	2022	Pavergtas protas (ištraukos)		Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla
Czesław Miłosz		„Rusija“, in: <i>Gimtoji Europa</i>		<i>Bet kuris leidimas</i>
Antonas Čechovas		„Žuvėdra“		<i>Bet kuris leidimas</i>
Lesia Ukrainka	1988	“Girių giesmė”, in: Tarasas Ševčenka, Ivanas Franko, Lesia Ukrainka, <i>Eilėraščiai, poemos, dramos</i>		Vilnius: Vaga
S. I. Witkiewicz-Witkacy	2019	„Nendrinė vištelė“		Dramų stalčius: http://www.dramustalcius.lt
Andrejus Platonovas	1988	Duobė (ištraukos)		Vilnius: Mintis
Daniilas Charmsas	1998	Nutikimai (ištraukos)		Vilnius: Vyturys

W. Gombrowicz	1938	“Ivona, Burgundo kunigaikštystė“		http://www.dramustalcius.lt/paieska?tekstas=gombrowicz#scroll_main
Michailas Bulgakovas		Meistras ir Margarita (ištraukos)		<i>Bet kuris leidimas</i>
Bruno Schulz	2000	Cinamoninės krautuvės (ištraukos)		Vilnius: Baltos lankos
Marina Cvetajeva	2014	Laiškai į Vilnių (ištraukos)		Vilnius: Gimtasis žodis
Anna Achmatova	1994	Erškėtis žydi (ištraukos)		Vilnius: Vyturys
Josifas Brodskis	2020	14 eilėraščių (ištraukos)		Vilnius: Apostrofa
Venediktas Jerofejevas		Maskva – Petuškai (ištraukos)		<i>Bet kuris leidimas</i>
Bohumil Hrabal	2003	“Ypatingai žymimi traukiniai”, novelės in: Pernelyg triukšminga vienatvė		Vilnius: Strofa
Milan Kundera		Nepakeliama būties lengvybė		<i>Bet kuris leidimas</i>
Saša Sokolov	2019	Durnių mokykla (ištraukos)		Vilnius: Vaga
Jurij Andruchovyč	2023	Moskoviada		Vilnius: Hieronymus
Vladimiras Sorokinas	2008	Opričniko diena		Kaunas: Kitos knygos
Marija Stepanova	2023	Atminčiai atminti (ištraukos)		Vilnius: Alma littera
Michail Šiškin	2011	Laiškų knyga		Vilnius: Vaga
Serhij Žadan	2010	Anarchy in the UKR (ištraukos)		Kaunas: Kitos knygos
Viktoras Pelevinas	2012	Ananasinis vanduo puikijai damai		Kaunas: Kitos knygos
Liudmila Ulickaja	2005	Sonečka		Kaunas: Kitos knygos
Liudmila Petruševskaja	2020	Mus pavogė		Vilnius: Gelmė
Svetlana Aleksijevič		Černobylio malda		<i>Bet kuris leidimas</i>
Oksana Zabužko	2025	Ukrainietiško sekso lauko tyrimai		Kaunas: Kitos knygos
Oksana Zabužko	2023	Užmirštų „sekretų“ muziejus (ištraukos)		Vilnius: Alma littera
Papildoma literatūra				
Czesław Miłosz	1996	Lenkų literatūros istorija (ištraukos)		Vilnius: Baltos lankos
Orlando Figes	2024	Natašos šokis: Rusijos kultūros istorija		Vilnius: M. Mažvydo nacionalinė biblioteka
Hundorova, Tamara; Yakovenko, Sergiy	2019	The Post-Chornobyl Library: Ukrainian Postmodernism of the 1990s		Academic Studies Press (pasiekama per VUB)
Wallo, Oleksandra	2019	Ukrainian Women Writers and the National Imaginary: From the Collapse of the USSR to the Euromaidan		Toronto: University of Toronto Press (pasiekama per VUB)
Martin Machovec	2018	Views from the Inside: Czech Underground Literature and Culture (1948–1989)		Charles University Carolinum Press (pasiekama per VUB)
Evgeny Dobrenko and Marina Balina, eds.	2011	The Cambridge Introduction to Russian Literature		Cambridge University Press (pasiekama per VUB)
Evgeny Dobrenko, Mark Lipovetsky, eds.	2015	Russian Literature Since 1991		Cambridge University Press (pasiekama per VUB)